

Oktober 1990

27° Jaargang no.3.

Redactieadres: Nico Wijnen
van Blankenburgstraat 26 - Den Haag

NATZWEILER BERICHTEN

'Natzweiler Berichten'
Is het mededelingenblad van de
'Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers'.
De beschikbare hoeveelheid materiaal
bepaalt de periodiciteit van verschijnen,
zomede de omvang van dit blad.

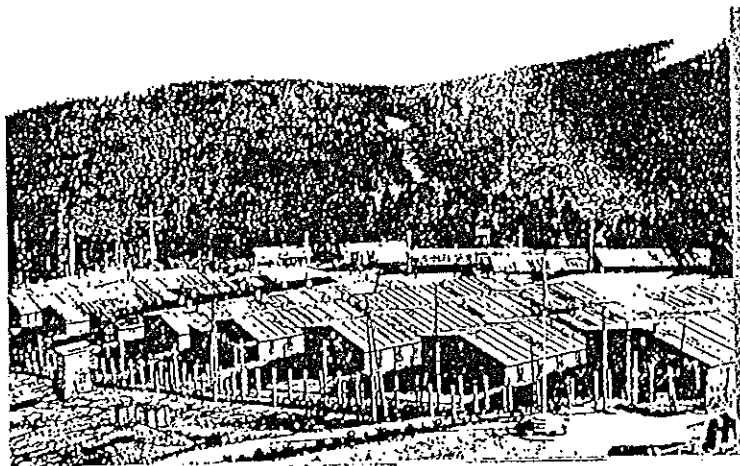
dwang bracht ons samen

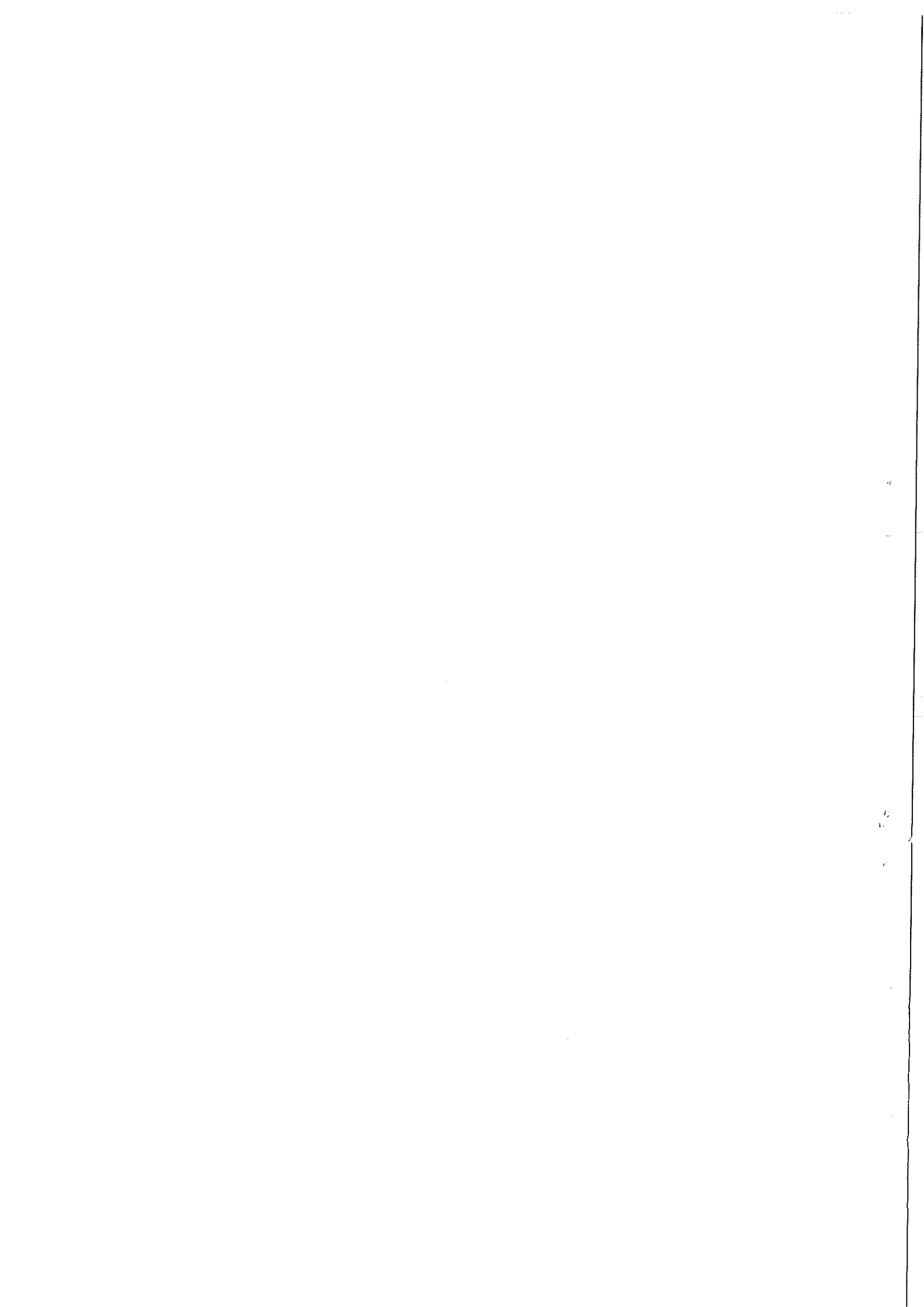
vrij tezaam gebleven

STICHTING VRIENDEKRING VAN OUD-NATZWEILERS

J A A R V E R S L A G

1989-1990

Oktober 1990

27° Jaargang no.3.

STICHTING VRIENDEKRING VAN OUD-NATZWEILERS

J A A R V E R S L A G

1989-1990

1000

1000

1000

1000

1000

STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS

JAARVERSLAG 1989-1990

1. De Stichting

- 1.1. Bestuur
- 1.2. Jaarlijkse Samenkomst
- 1.3. Praatdag
- 1.4. Tocht naar Natzweiler
- 1.5. Financiën
- 1.6. Natzweiler Berichten

2. Behartiging Sociale Belangen

3. Contacten met diverse Organisaties en Instanties

- 3.1. Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
- 3.2. Raad van Overleg - Stichting 1940-1945
- 3.3. Stichting 1940-1945
- 3.4. Buitengewone Pensioenraad
- 3.5. Oorlogsgraven Stichting
- 3.6. Stichting ICODO
- 3.7. Medische begeleiding
- 3.8. Overige Contacten

4. Internationale Betrekkingen

5. In Memoriam.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

1. DE STICHTING

1.1. Bestuur.

Er traden dit jaar in het Bestuur geen mutaties op. De penningmeester, Wim Hartman, heeft zich inmiddels in zijn nieuwe taak ingewerkt en is de penningen nu geheel meester.

Frits Santman, jarenlang bestuurslid van onze Stichting, kwam dit jaar te overlijden. De laatste jaren was hij al niet meer actief in het Bestuur, maar wij missen hem toch.

1.2. Jaarlijkse Samenkomst.

Onze "Jaarlijkse Samenkomst", te weten op vrijdag 20 oktober 1989, vond ook nu weer plaats in ons, schier eigen geworden, restaurant "Hoog Brabant" te Utrecht.

Ontvangst vanaf 10.00 uur met koffie en cake.

Het uur van aankomst is, zoals Karel Witmond dit zo sappig omschreef: "Een fijn uurtje; je oude 'Gabbers' weer ontmoeten".

Omstreeks 11.00 uur naar het Fort Rhijnauwen, onze jaarlijkse Herdenkingsplaats. Als immer een indrukwekkende plechtigheid. Ditmaal niet alleen het voorlezen van de namen van degenen, die daar zijn gefusilleerd, maar ook de namen van de Natzweiler Vrienden, die in het afgelopen jaar voorgoed afscheid van ons namen. De Kranslegging werd verricht door Anja Honselaar en Ton Holleman.

Terug naar "Hoog Brabant": De lunch. Na de lunch: Voor de vrouwen winkelen of hun eigen praathoeke. Voor de mannen de Jaarvergadering; goed en vlot verlopen.

Nadien het apéritief, een gaarne nuttigen onder gezellige kout. Dan het diner. Als steeds voortreffelijk verzorgd.

Tenslotte huiswaarts. Allen met als afscheidsgroet "Tot volgend jaar!".

Want onverminderd blijft de behoefte bestaan aan dit jaarlijks "samen-zijn". Terecht!

1.3. Praatdag.

a. Voor de mannen. Het oude trefpunt: Hotel-restaurant Darthuizen in Soest. Door Jan Schutrup weer keurig verzorgd.

Als immer een aan- en afgaan van onze Natzweiler-vrienden. Herinneringen ophalen. Tegen elkaar opbieden van nieuwe ervaringen. Een gezellig onder-ons-zijn.

b. Voor de vrouwen. Organisatie wederom van onze Henny Ritter-Reilingh. Ook ditmaal weer, gezien de goede ervaring daar vorig jaar opgedaan, in het restaurant bij het Dierenpark te Amersfoort.

En, waarover gingen de gesprekken. Over 'koetjes-en-kalfjes', zo de dingen van alledag. Maar óók over zaken, die-je-toch-eens-kwijt-moet. Want daarover spreken helpt altijd. Een goede zaak die "vrouwen-praatdag".

1.4. Tocht naar Natzweiler.

Ook dit jaar was deze herdenkingsreis weer goed voorbereid door Wim Hartman en Jan Schutrup. Er waren 49 deelnemers, waaronder een tiental jongeren. Tevens werd aan de reis deelgenomen door de heren J.M.Weerts van de Stichting ICODO en de heren C.H.Vogelzang en J.N.Schreuder van de Stichting Centrum '45.

1.5. Financiën.

De financiële positie van onze Stichting is in het afgelopen jaar redelijk stabiel gebleven en zelfs lichtelijk vooruit gegaan. Er zijn zelfs signalen dat wij in de nabije toekomst iets ruimer met subsidie bedeed zullen worden. Dat is zeker niet onwelkom, daar wij voor de viering van het 45e jaar na de bevrijding een extra beroep op onze reserves hebben gedaan.

Dank zij de giften en subsidies die wij ook dit jaar weer ontvingen, hebben wij onze activiteiten ten volle kunnen voortzetten. Aan de gevers daarvoor onze dank!

1.6. Natzweiler Berichten.

Zonder veel moeite kon ons blad de "Natzweiler-Berichten" ook dit jaar viermaal verschijnen. Zo'n vermelding: "Zonder veel moeite" is natuurlijk niet geheel juist. Want niet alleen moet de nodige copy voor dit blad worden vergaard en, veelal, worden geschreven; moet worden gezorgd dat het blad een redelijke omvang heeft, niet te dik en niet te dun, maar óók moet de inhoud daarvan in evenwicht zijn.

Daarmee bedoelen wij dat degenen, die kennis nemen van de inhoud de nodige informatie moeten krijgen, onder meer over wat zich afspeelt in het vlak van de behartiging van de belangen van de verzetsdeelnemers; berichtgeving die somtijds zelfs instructief van aard is; maar deze nodige informatie/instructie mag het karakter van ons blad, een blad voor de "Natzweiler-vrienden" niet overdekken.

Dat dit steeds weer goed lukt, is voor een goed deel te danken aan het feit dat vele van onze Natzweiler-vrienden zelf zorgen voor de daarvoor nodige copy. Zie bijvoorbeeld maar naar onze rubriek "Natzweiler-Familie-Berichten". Daardoor blijft het een Vrienden-blad.

Tevens is die uitdrukking: "Zonder veel moeite" daarom niet geheel juist wanneer wij denken aan de prestatie van Piet Wezepoel. Zijn telkenmale uitstekende verzorging van de vormgeving van ons blad: vermenigvuldiging, binden, verzend klaar maken, verzending, is een prestatie die hogelijk waardering verdient.

2. BEHARTIGING SOCIALE BELANGEN

Het aantal gevallen waarin een beroep op ons wordt gedaan voor hulp bij het aanvragen van een buitengewoon pensioen of enige andere uitkering krachtens de wetten voor oorlogs-getroffenen blijft, hoewel gering in aantal, constant en het laat zich aanzien dat het voorlopig dit constante karakter zal houden.

Groter, zelfs belangrijk groter, is het aantal gevallen waarin door ons hulp wordt geboden bij het opstellen van een "verzoek om herziening", dan wel het maken van "bezwaar".

Vaak wordt ook, wanneer de behandeling van zo'n verzoek om herziening of gemaakt bezwaar te traag verloopt, hulp geboden bij het vlot maken daarvan. In een aantal gevallen is dit eveneens nodig als het vaststellen van de hoogte van het buitengewoon weduwenpensioen te lang duurt.

Uiteraard is de variatie van hulp, die wordt geboden, ruimer, maar voorgenoemde typen van hulpbieding, geven ons inziens een goede indruk van het gevarieerde karakter van die hulp.

Het accent mag ons inziens wel worden gelegd; het is reeds eerder door ons gesteld - op de hulp welke tot de 'dagelijkse routine' behoort: Zieke mensen opzoeken, thuis of in het ziekenhuis; aandacht voor de eenzamen, vooral de ouderen en de weduwen. Aandacht óók, en dit in toenemende mate, voor de nu volwassen geworden kinderen van verzetsdeelnemers, die veelal bezig zijn met zich zelf in het reine te komen over een niet of onvoldoende bekend verzetsverleden van hun ouders, dat toch hun jeugd een stempel heeft gegeven. Verder - en zulks voortdurend - het "helpend luisteren en toespreken" bij bezoek thuis of door middel van, meestal lange, telefoongesprekken.

Tenslotte mag ook ditmaal worden opgemerkt dat wij veel van ons werk niet zouden kunnen doen zonder de hulp van de functionarissen van de Stichting 1940-1945 en die van de Buitengewone Pensioenraad. Onze dank daarvoor.

3. CONTACTEN MET DIVERSE INSTANTIES EN ORGANISATIES

3.1. Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Ook dit verenigingsjaar hebben wederom onze betrekkingen met het Ministerie van W.V.C. vooral in het teken gestaan van het voeren van gedachtenwisselingen en het geven van informatie onzerzijds met betrekking tot de voorontwerpen van Wet tot wijziging van de Wetten voor oorlogsgetroffenen; waarbij door ons tevens werd aangegeven waar in de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 verbeteringen kunnen worden aangebracht; hierbij vooral te denken aan de positie van de weduwen. Verder werd door ons van gedachten gewisseld over de structuur van het voorontwerp van Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad, het zogenaamde plan Huysen.

Gedachtenwisseling, mede door ons gevoerd binnen het kader van de Raad van Overleg - Stichting 1940-1945; het Centraal Orgaan Voormalig Verzet en Vervolgingsslachtoffers; en de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945.

Op 11 april 1990 had een delegatie van de Stichting Samenwerkend Verzet (uw voorzitter maakte deel uit van deze delegatie) een gesprek met Mevrouw Drs.H.d'Ancona, Minister van W.V.C. Bij dit gesprek was namens het Ministerie van W.V.C. mede aanwezig de heer Drs.A.J.van Gils, Directeur van de Directie Verzetsdeelnemers, Vervolgden en Burgeroorlogsgetroffenen.

In dit onderhoud werd voor de volgende punten aandacht gevraagd:

1. Weduwen-pensioenen

1°. Het weduwenpensioen op basis van de minimum pensioengrondslag, nu ongeveer f 27.000,- bruto per jaar, wordt opgetild naar f 30.000,- bruto per jaar. (Dit is f 1.000,- boven het gemiddelde van alle pensioengerechtigden, namelijk f 29.000,- bedragende).

Tegenover de in dit punt gedane suggestie staat de Minister in principe niet afwijzend.

Deze suggestie kan echter pas nader worden bekeken, indien hierover nader cijfermateriaal wordt verstrekt betreffende het aantal weduwen.

2°. Er wordt geen verschil meer gemaakt tussen een "Groot" weduwnpensioen (een pensioen uitgekeerd aan een vrouw, waarvan de overleden man tenminste 60% verzetsinvalide was) en het "Klein" weduwnpensioen (het pensioen uitgekeerd aan een vrouw, waarvan de overleden man minder dan 60% verzetsinvalide was).

3°. Wanneer dit verschil niet meer wordt gemaakt, dan ontvangt de vrouw, waarvan de overleden man minder dan 60% verzetsinvalide was, toch een uitkering op basis minimum pensioengrondslag, ongeveer f 27.000,- bruto per jaar.

4°. Het gaat tenslotte om slechts een zéér klein aantal weduwen, die nu een "klein" weduwnpensioen ontvangen; het zal de honderd niet te boven gaan.

Tegenover de mogelijke realisatie van de gedane suggestie staat de Minister welwillend.

Des te meer waar het hier waarschijnlijk slechts om een klein aantal weduwen gaat. Maar óók hier werd gesteld dat eerst nader cijfermateriaal zal moeten worden verstrekt teneinde te kunnen beoordelen of een en ander haalbaar is.

Voor beide punten geldt tevens, dat de kosten mede een rol zullen spelen bij de realisatie van de gedane suggesties. En voor wat de kosten betreft, heeft het Kabinet het laatste woord.

Voor wat betreft het door de Minister van W.V.C. gevraagde te verstrekken nadere cijfermateriaal hebben wij ons gericht tot de Stichting 1940-1945 met het verzoek of zij voor dit cijfermateriaal kan zorgen.

De Stichting 1940-1945 heeft inmiddels een "Werkgroep" gevormd, die dit nodige cijfermateriaal uitwerkt, zodat dit kan dienen ter uitwerking van nadere voorstellen inzake het vraagstuk van de weduwnpensioenen.

Ten aanzien van het te verstrekken cijfermateriaal en de uitwerking van nadere voorstellen met betrekking tot de weduwnpensioenen heeft de Stichting 1940-1945 toegezegd, dat zij een en ander uiteraard in nauw overleg met de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 zal doen.

Verder werden in het gesprek op 11 april 1990 met de Minister van W.V.C. nog de volgende punten aan de orde gesteld:

2. Grondslagvaststelling

In het schrijven, het zogenaamde wetgevingsbericht, dd. 28 april 1989, kenmerk DVV/WJZ-U-13.570-I van de Minister van W.V.C., Mr.dr.s.L.C. Brinkman, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, staat onder punt 11 vermeld:

"Daarbij dient eveneens bij de grondslagvaststelling in de toekomst te worden uitgegaan van inkomsten uit arbeid in beroep of bedrijf".

Door ons werd opgemerkt dat, indien dit onder meer zou betekenen, dat invalide verzetsvrouwen, die door bijvoorbeeld een huwelijk geen inkomsten uit arbeid hebben genoten, een buitengewoon pensioen zou worden onthouden, wij daartegen ernstig principieel bezwaar maken. Immers, op grond van het zogenaamde "fictieve dienstverband" dienen zij tenminste toch voor de minimum grondslag in aanmerking te komen.

Uit de gedachtenwisseling met de Minister van W.V.C. bleek dat het geenszins in de bedoeling ligt, dat invalide verzetsvrouwen, die bijvoorbeeld door een huwelijk geen inkomsten hebben genoten, een Buitengewoon Pensioen zal worden ontzegd.

Men gaat er van uit dat voor alle Buitengewoon Pensioen-gerechtigden tenminste een minimum-grondslag wordt vastgesteld.

3. Hardheidsclausule: "Tweede generatie"

Wij hebben hardnekkig gepleit voor de noodzaak, dat voor de "Tweede generatie" de mogelijkheid moet blijven bestaan, dat zij in schrijnende gevallen door middel van een "hardheidsclausule" een beroep kunnen doen op de wetten voor oorlogsgetroffenen.

Uit de gedachtenwisseling bleek dat zoals de wetten voor oorlogsgetroffenen nu luiden, het niet mogelijk is voor de "Tweede generatie" - kinderen die na de oorlog zijn geboren - de zogenaamde hardheidsclausule te hanteren.

Wel heeft de Regering in voorbereiding een heel pakket maatregelen om ook deze kinderen optimale hulp op immaterieel terrein te bieden. Pas indien dit pakket maatregelen in praktijk is gebracht, zou eventueel na zekere tijd kunnen worden bekeken of naast de immateriële hulp, in bepaalde gevallen ook materiële hulp noodzakelijk is.

De kwestie van de "kosten" speelt hier eveneens mede, aangezien de uitvoering van het in voorbereiding zijnde pakket maatregelen reeds een enorm bedrag zal vragen.

4. Opheffing bevrozing van het Buitengewoon pensioen

Door ons werd gesteld dat waar nu de "koppeling" tussen lonen en uitkeringen is hersteld, dit ons inziens inhoudt - gezien ook het gegeven van de indexerings - dat er een eind komt aan de bevrozing van de mate van betaling van het buitengewoon pensioen.

Uit de hierover gevoerde gedachtenwisseling bleek dat deze aangelegenheid reeds in behandeling is genomen en wel met terugwerkende kracht tot 1 januari 1990.

5. Voorontwerp van Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad

1°. Door ons werd opgemerkt, dat de bezwaren door de Stichting 1940-1945 geuit in haar brief aan de Minister van W.V.C., dd. 2 februari 1990, door ons mede worden onderschreven.

Deze bezwaren hadden met name betrekking op de wijze waarop vorm is gegeven aan de bestuursstructuur: de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen door het Bestuur van de Pensioen en Uitkeringsraad inzake de toepassing van de wetten.

Wij stelden hierbij dat de mogelijkheid dat het Bestuur ingrijpt in de toepassing van de wetten terwille van de gevolgen van de uitvoering, door ons evenzeer als de Stichting 1940-1945 dit doet, ten stelligste van de hand wordt gewezen.

Uit de gedachtenwisseling bleek dat over dit onderwerp reeds indringende gesprekken zijn gevoerd met de bij het "Voorontwerp van Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad" direct betrokkenen. Uit die gesprekken is geresulteerd dat de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de Bestuursstructuur nader wordt overwogen.

2°. Verder werd met betrekking tot het "Voorontwerp van Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad" door ons aan de Minister van W.V.C. medegedeeld, dat het Hoofdbestuur en de leden van de Raad van Overleg van de Stichting 1940-1945 er op hebben gewezen, dat naar hun mening de functie en de taken van de Basis-Stichtingen in het "Voorontwerp van

op de Pensioen- en Uitkeringsraad" onvoldoende tot uiting komen. Dat de leden van deze Raad van Overleg als hun mening te kennen gaven, dat de wettelijke taken van die Basis-Stichtingen, met name die van de Stichting 1940-1945, in het kader van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 en de Wet Uitkeringen Vervolgingslachtoffers, onverlet moeten blijven.

Dat deswege het Hoofdbestuur van de Stichting 1940-1945 daarop de toezegging deed deze mening van de Raad van Overleg onder de aandacht te brengen van de Leden van de Vaste Commissie voor Welzijn en Cultuur van de Tweede Kamer der Staten-generaal.

6. Fixatie neveninkomsten

Wij stelden dat deze fixatie op zich zelf voor ons wel aanvaardbaar is, gezien de beoogde vereenvoudiging. Dat wij echter de mogelijkheden voor herziening te grof en te nadelig achten voor betrokkenen. Dat wij derhalve een kleinere marge voorstaan, bijvoorbeeld bij daling van 5% van de neveninkomsten.

In de gedachtenwisseling over dit onderwerp werd ons medegedeeld dat de mogelijkheden ten aanzien van herziening van de neveninkomsten - de voorgestelde marge van 10% of onze suggestie van 5% dan wel een tussenoplossing - pas kan worden bekeken nadat het Eindverslag van de Tweede Kamer inzake de desbetreffende^{*)} wetswijzigingen is ontvangen.

Behoudens bovengenoemde gedachtenwisseling met de Minister vestigden wij ook via de Raad van Overleg van de Stichting 1940-1945 en binnen het kader van de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 de aandacht op de wenselijkheid, de invoering van de "omgekeerde bewijslast" te bepleiten voor alle categorieën oorlogsgetroffenen.

Het bepleiten van die mogelijkheid kan ons inziens worden gebaseerd op het gegeven dat op 27 december 1989 in werking is getreden de initiatiefwet Worrell, waarbij in artikel 2, lid 2 van de WUBO de "Omgekeerde bewijslast" is ingevoerd.

^{*)} Wijziging van de Wet Buitengewoon Pensioen van de Wet Zeelieden en Oorlogsslachtoffers van de Wet Buitengewoon Pensioen Indisch Verzet van de Wet Uitkeringen Vervolgingslachtoffers 1940-1945 van de Wet Uitkeringen Burger-Oorlogsslachtoffers 1940-1945 terzake van vermindering van de uitvoeringskosten met betrekking tot de verrekening van neveninkomsten.

Deze "omgekeerde bewijslast" bestond reeds bij de W.U.V., zomede voor een bepaalde categorie verzetsmensen, namelijk zij die drie maanden of langer in gevangenschap hebben doorgebracht, dan wel zij die langdurig en intensief verzet hebben gepleegd.

Thans is alleen nog de categorie erkende verzetsmensen, die korter dan drie maanden in gevangenschap hebben doorgebracht, of geen langdurig en intensief verzet hebben gepleegd, uitgesloten van de omgekeerde bewijslast. Wij menen, dat op grond van de rechtsgelijkheid de discriminatie van deze laatste categorie oorlogsgetroffenen dient te worden opgeheven.

Daarbij hebben wij gesteld, dat niet het argument van de overheid mag worden gehanteerd, dat de invoering van de 'omgekeerde bewijslast' voor de WUBO reeds extra kosten met zich meebrengt, zodat invoering óók voor bovengenoemde laatste categorie verzetsmensen nogmaals extra budgettaire belasting zou geven. De verplichte noodzaak tot het plegen van rechtsgelijkheid mag niet uit financiële overwegingen worden weggepoetst.

Derhalve hebben wij de opvatting verdedigd dat een schriftelijk verzoek zou moeten worden gericht aan de Leden van de Vaste Kamercommissie voor Welzijn en Cultuur om te willen bevorderen dat de 'discriminatie' van bovengenoemde laatste categorie verzetsmensen wordt opgeheven, zodat op grond van rechtsgelijkheid wordt besloten tot invoering van de 'omgekeerde bewijslast' voor alle categorieën oorlogsgetroffenen.

Wij willen deze rubriek niet afsluiten zonder uiting te geven aan de waardering, die bij ons bestaat voor alle begrip, meedenken en hulp welke wij ondervonden en kregen van de heer Drs. A.J. van Gils, Directeur van de Directie Verzetsdeelnemers, Vervolgden en Burger-Oorlogsgetroffenen.

Onze waardering is des te groter waar wij ons realiseren dat hij bij al het begrip wat hij heeft voor de door ons aan de orde gestelde problemen, hij bij het bieden van mogelijke oplossingen van die problemen nooit verder kan gaan dan de departementale ruimte die hem daarvoor beschikbaar is. Wanneer wij dan zien hoezeer hij tracht tot bevredigende resultaten te komen, is onze dank daarvoor des te groter.

3.2. Raad van Overleg - Stichting 1940-1945.

a. Bespreking van de Nota Beleidsontwikkeling Maatschappelijk werk Stichting 1940-1945.

Een indringende bespreking vond plaats ten aanzien van de bepalende onderdelen van deze "Nota Beleidsontwikkeling Maatschappelijk Werk Stichting 1940-1945", te weten: De ontwikkelingen van de "Doelgroep" - Stichting 1940-1945; de ontwikkelingen in de hulpvraag; de hantering van het zogenaamde "activiteitsbeginsel", zomede de grenzen in tijd van het eigen hulpverleningsaanbod.

b. Voorontwerp van Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad.

De leden van de Raad van Overleg stemden unaniem in met de reactie van de Stichting 1940-1945 op het Voorontwerp van Wet. De bezwaren van de Stichting 1940-1945 betroffen met name de wijze waarop vorm is gegeven aan de bestuursstructuur: de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen door het Bestuur van de Pensioen- en Uitkeringsraad inzake de toepassing van de wetten. De mogelijkheid dat het Bestuur ingrijpt in de toepassing van de wetten, terwille van de gevolgen van de uitvoering, werd door de leden van de Raad van Overleg evenzeer als de Stichting 1940-1945 dit deed, ten stelligste van de hand gewezen.

Verder merkten de leden van de Raad van Overleg het volgende op: "De functie en taken van de basis-stichtingen komen in het voorontwerp onvoldoende tot uiting. Zij zijn dan ook van mening dat de wettelijke taken van, met name, de Stichting 1940-1945 in het kader van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 en de Wet Uitkeringen Vervolgings-slachtoffers 1940-1945 onverlet moeten blijven".

Voorts meenden de leden van de Raad van Overleg dat bij het functioneren van de Pensioen- en Uitkeringsraad invloed van de verzetsorganisaties noodzakelijk blijft.

c. De buitengewone weduwenpensioenen.

De Stichting 1940-1945 heeft een Werkgroep ingesteld, welke cijfermateriaal uitwerkt, wat kan dienen ter uitwerking van voorstellen ter verbetering van de weduwenpensioenen.

Over het functioneren van die Werkgroep werd uit-en-te-na van gedachten gewisseld.

Naar aanleiding hiervan werd onder meer ten aanzien van het te verstrekken cijfermateriaal en op basis daarvan uitwerking van nadere voorstellen met betrekking tot verbetering van de weduwenpensioenen door de Stichting 1940-1945 toegezegd, dat zij een en ander uiteraard in nauw overleg met de Stichting Samenwerkend Verzet zal doen, daar deze reeds met de Minister van W.V.C. het probleem heeft aangesneden van de noodzakelijke verbetering van bepaalde weduwenpensioenen.

d. Invoering in de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 van de "Omgekeerde bewijslast" ten behoeve van alle deelnemers aan het verzet.

Gezien het feit dat sinds het aannemen van de initiatiefwet Worrell de 'omgekeerde bewijslast' geldt voor alle categorieën oorlogsgetroffenen - behalve voor erkende verzetsdeelnemers die minder dan drie maanden gevangenschap hebben ondergaan en/of geen langdurig en intensief verzet hebben gepleegd - is door de Raad van Overleg de opvatting verdedigd dat aan de Vaste kamercommissie voor W.V.C. een schriftelijk verzoek moet worden gericht om te willen bevorderen dat de 'omgekeerde bewijslast' op grond van rechtsgelijkheid voor alle categorieën oorlogsgetroffenen wordt ingevoerd.

e. Inleiding Maatschappelijk Werk Stichting 1940-1945.

Met waardering mag worden vermeld een uitstekende informatie-bijeenkomst waarop de leden van de Raad van Overleg inzicht werd geboden op de structuur van het Maatschappelijk Werk van de Stichting 1940-1945 en de wijze van werken.

De heer G.M.A.Kolster, Hoofd Maatschappelijk Werk Stichting 1940-1945, gaf de inleiding: Er wordt meer en meer in teamverband gewerkt om zodoende tot een meer gelijkwaardige vorm van hulpverlening te komen, waarbij elk team zijn eigen specialiteiten heeft.

De heer C.G.J.van den Eijnden, teambegeleider District Zuid-Holland, gaf inzicht in zijn taak, vooral veel begeleidend werk: Activeren, stimuleren, inspireren en motiveren.

Verder gaf mevrouw E.J.van der Leeuw, Maatschappelijk Werkster District Amsterdam, inzicht in dat deel van de taken van een maatschappelijk werker, die zich op het direct uitvoerend vlak bevinden. Zij deed dit aan de hand van het verslag van: "Een dag uit het leven van een maatschappelijk werker van de Stichting 1940-1945".

Zoals reeds gesteld een zeer te waarderen informatieve bijeenkomst, die door haar voortreffelijk instructief karakter tevens breder inzicht gaf op de ruime immateriële hulp die de Stichting 1940-1945 óók biedt aan verzetsdeelnemers en nagelaten betrekkingen daarvan. Een taak van de Stichting 1940-1945 die maar al te vaak wordt onderschat, terwijl zij in de toekomst voor de Stichting 1940-1945 weleens haar voornaamste werkopdracht zou kunnen worden.

3.3. Stichting 1940-1945.

Wanneer wij onder deze paragraaf aandacht schenken aan de Stichting 1940-1945, dan willen wij toch op de eerste plaats ons respect betuigen voor die zo in ieder opzicht te prijzen: "Manifestatie 7 mei 1990".

Een organisatorische prestatie van de Stichting 1940-1945 van de eerste rang. Niet alleen door het hartverwarmend "informeel samenzijn" in de middaguren, maar zeker ook door het hoog gehalte van de ochtendbijeenkomst: Een rij sprekers van kwaliteit, met inleidingen op top-niveau.

Wanneer wij uit die inleidingen er één speciaal vermelden, te weten de inleiding gehouden door mevrouw J.B.Krouwel-Vlam, Voorzitter Stichting 1940-1945, over het onderwerp: "De plaats en de taak van de Stichting 1940-1945 in de toekomst", dan is dit niet alleen uit waardering voor haar wijze van voordragen en de inhoud van haar inleiding, maar vooral omdat wij met het vermelden van die inleiding tevens aangeven waarom wij aan het totaal van het werken van de Stichting 1940-1945, zoals wij het nu waarnemen en waarderen, gaarne ons vertrouwen geven.

Niet langer meer geklemd zijn in het harnas van het dagelijks werk, maar bij het vervullen van de taken voortdurend het oog gericht houden op de toekomst; de werkzaamheden die dan meer en meer zullen moeten worden verricht.

Lag in het verleden, schier onvermijdelijk, wel eens het accent op de te bieden materiële hulp, namelijk de invalide verzetsdeelnemer helpen bij het verkrijgen van een buitengewoon pensioen: Onderzoek naar deelname aan het verzet; de waardigheid; berekeningen voor vaststelling van de pensioengrondslag; en later de uitbetaling, nu komt steeds meer het accent te liggen op het bieden van immateriële hulp, het maatschappelijk werk van de Stichting 1940-1945.

Al eerder gaf de Stichting 1940-1945 een beleidsnota uit over "Sociale contacten en Vrijwilligerswerk". Naar aanleiding hiervan is nu een "Stuurgroep Sociale Contacten en Vrijwilligerswerk" ingesteld, onder voorzitterschap van mevrouw J.B.Krouwel-Vlam, om deze beleidsnota verder te concretiseren. Ter bevordering daarvan heeft deze Stuurgroep een drietal werkgroepen ingesteld, te weten: De Werkgroep Contactcommissies; de Werkgroep 24-uurs opvang/Trefcentrum; en de Werkgroep Dienstverlenend Vrijwilligerswerk. (Uw voorzitter is gevraagd te willen participeren in de laatstgenoemde werkgroep). Dit alles rekening houdend met het feit dat in de toekomst de behoefte aan deze hulpverlenende activiteiten bij de verzetsdeelnemers of nagelaten betrekkingen daarvan, zal toenemen. Op die behoefte moet nu reeds worden ingespeeld. Een van de elementen in dit nader contact met de verzetsdeelnemers is het versterken van de directe communicatie. Daartoe zal zeker bijdragen het sinds december 1989 verschenen "Contactblad Stichting 1940-1945". Kennis nemen van de eerste nummers gaf ons de indruk dat dit blad beslist de band tussen de Stichting 1940-1945 en de verzetsdeelnemers zal versterken.

Gaarne besluiten wij deze paragraaf met de vaststelling, dat als immer onze dank uitgaat naar al die districtsbestuurders en functionarissen die ons telkenmale zulke goede hulp bieden.

3.4. Buitengewone Pensioenraad.

De op 24 november 1989 gehouden bijeenkomst van de Buitengewone Pensioenraad, met de Raad van Overleg Stichting 1940-1945 droeg ditmaal een instructief karakter.

De heer Dr.H.M.Fransen, lid van de Buitengewone Pensioenraad, hield een inleiding over het onderwerp: "De problematiek inzake de vraag: Wat is verzet?"

Met het door hem gestelde konden de leden van de Raad van Overleg zich in het algemeen geenszins verenigen, hetgeen aanleiding gaf tot pittige discussies. Deze hadden in ieder geval tot resultaat dat er wederzijds meer inzicht kwam inzake standpunten van verscheiden karakter.

De tweede inleiding werd gehouden door de heer J.P.J.Tilanus, Psychiater en Medisch Adviseur van de Stichting 1940-1945, over het onderwerp: "De medische problematiek in de Wet Buitengewoon pensioen 1940-1945".

Een ongehoord moeilijke stof, die op bijzonder duidelijke wijze werd belicht: "Hoe te komen tot een evenwichtige beoordeling van de verzetsgerelateerde invaliditeit".

Zoals bekend beoogt de nieuwe Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad dat één organisatie wordt gevormd met een publiekrechtelijk karakter; de huidige Raden (Uitkeringsraad, Buitengewone Pensioenraad -B.P.R.-, en de Raad Uitkeringen Burger-Oorlogsslachtoffers -WUBO-), zullen dan daarin als "Kamers", belast met de wetstoepassing, worden opgenomen.

Het verheugt ons dat in deze te vormen constructie voorlopig de B.P.R. met zekere zelfstandigheid blijft opereren, waarbij het zeker van belang is dat de uitvoering van de wetten B.P. en WUBO nog voor een aantal jaren door het A.B.P. zal plaatsvinden, zodat de feitelijke werklokatie Heerlen blijft.

Evenzeer verheugend vinden wij het dat bij de behandeling van het Voorontwerp van Wet op de Pensioen- en Uitkeringsraad in de Tweede Kamer der Staten-Generaal de duidelijke eis werd gesteld dat de "Identiteit" van de "Kamers" dient te worden gewaarborgd.

Immers, in de loop der jaren is tussen de verschillende organisaties van voormalige deelnemers aan het verzet en de B.P.R. een zodanige vertrouwens-samenwerking gegroeid, dat deze organisaties het hogelijk zouden betreuren, indien de zelfstandigheid van haar samenwerkingspartner, de B.P.R., zou worden verzwakt. Zoals het zich nu laat aanzien, hoeven wij dit niet te vrezen.

Gaarne prijzen wij ook ditmaal weer alle goede hulp die wij ontvingen van de functionarissen van de Buitengewone Pensioenraad bij het behartigen van de belangen van de oud-verzetsmensen.

3.5. Oorlogsgraven Stichting.

De hulp die werd geboden ten behoeve van het parcours van hen die deelnamen aan de jaarlijkse tocht naar Natzweiler, mogen wij ook nu weer met erkentelijkheid vermelden.

Voor die geboden hulp mogen wij de Algemeen Directeur van de Oorlogsgraven Stichting, de heer J.J.A.den Haan, en zijn medewerkers, wel hartelijk danken.

Een delegatie namens de Oud-Natzweilers was aanwezig bij de door de Oorlogsgraven Stichting gehouden Dodenherdenking.

3.6. Stichting ICODO.

Naar onze mening kan de belangrijke functie die de Stichting ICODO (Informatie- en Coördinatie-Organ Dienstverlening Oorlogsgetroffenen) niet beter tot uitdrukking worden gebracht dan door het citeren van een fragment uit haar Jaarverslag. Dit fragment:

"In oktober bracht de Projectgroep Behandeling Oorlogs- en Geweldsgetroffenen (PBOG) haar eindrapport uit. In dit rapport worden een groot aantal voorstellen gedaan ter verbetering van de hulpverlening aan oorlogs- en geweldsgetroffenen. Ook worden adviezen uitgebracht om deze twee sectoren in de hulpverlening zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. In deze adviezen neemt het ICODO een belangrijke plaats in. De rol die het ICODO kan vervullen als landelijk, coördinerend en ondersteunend instituut ten aanzien van de hulpverlening oorlogsgetroffenen wordt in dit rapport uitvoerig beschreven. Ook het perspectief van afstemming op en de mogelijke samenwerking met de hulpverlening ten behoeve van geweldsslachtoffers is een belangrijk baken, waarmee de koers voor de toekomst kan worden uitgezet".

Welnu, de adviezen die in het PBOG-rapport worden gegeven betreffende de door het ICODO te vervullen taken, heeft het ICODO sindsdien voor een groot gedeelte reeds gerealiseerd. Dat zij dit kon doen, is te danken aan de enorme inzet hiervoor door de heer J.M.P. Weerts, Directeur van de Stichting ICODO, en zijn medewerkers.

Een verlies voor het ICODO was het feit dat de heer C. van Stam bedankte voor zijn functie als voorzitter. Gelukkig werd in de heer M.J. Chr. Worrell - ons allen bekend als het Tweede Kamerlid, pleiter voor de belangen van de oorlogsgetroffenen - een uitstekend opvolger als voorzitter gevonden.

Verder geven wij ook gaarne weer uitdrukking aan onze erkentelijkheid voor de materiële hulp die het ICODO (ook) ons biedt.

3.7. Medische begeleiding.

a. De "Unit Oorlogs- en Geweldsgetroffenen"-afdeling Interne Geneeskunde Academisch Ziekenhuis Leiden.

De "Unit" verricht poliklinische, klinische en consultatieve patiëntenzorg ten behoeve van alle categorieën oorlogs- en geweldsgetroffenen.

Patiënten kunnen landelijk worden verwezen zonder enige restrictie van de verwijzer. In de praktijk melden velen zich zelf aan, vaak op instigatie van lotgenoten.

De doelstelling is om als vangnet te fungeren voor hen die in de reguliere somatische hulpverleningskanalen niet voldoende adequate zorg ontvangen. De toelatingsdrempel wordt daarom zo laag mogelijk gehouden.

In het afgelopen jaar werd een aanvang gemaakt met betrekking tot het ontwikkelen en uitbouwen van kennis over behandelingsmethoden van psychische problemen van oorlogsgetroffenen, dit in samenwerking met het Centrum '45.

b. Het Centrum '45.

De Nieuwbouw Centrum '45 is voltooid. De opening was een feestelijke gebeurtenis; een indrukwekkende gebeurtenis.

De Officiële Openingsbijeenkomst, het hijsen van de vlag door Z.K.H.Prins Bernhard.

Na een voortreffelijk "lopend buffet" (waar iedereen iedereen tegenkwam, veel werd bijgepraat), het bijwonen van een Symposium: "De Tweede Generatie", welk symposium de veelzeggende ondertitel had: "Wat niet weet wat wél deert". Voorzitter van het symposium was de heer W.L. Brugsma (zeg maar 'Boebi').

Verder het verheugend feit dat nu eindelijk toch is gekomen: het "Overlegorgaan Centrum '45".

In dit Overlegorgaan nemen vertegenwoordigers zitting van de volgende groeperingen, c.q. organisaties:

- Centraal Orgaan Voormalig Verzet en Vervolgingsslachtoffers (COVVS);
- Nationaal Federatieve Raad van het Voormalig Verzet Nederland (NFR/VVN);
- Vereniging van Ex-politieke gevangenen;
- Het Nederlands Auschwitz Comité;
- Verbond Belangen behartiging Vervolgingsslachtoffers;
- Raad van Indisch Overleg;
- Centrale van Samenwerkende Indische Organisaties;
- Namens de Burger-Oorlogsgetroffenen één vertegenwoordiger, die vanuit de "Stichting Burger-oorlogsgetroffenen" wordt voorgesteld.

Het "Overlegorgaan" heeft tot taak te adviseren ten aanzien van vraagstukken van algemene aard terzake van aangelegenheden de Stichting Centrum'45 betreffende.

Het Overlegorgaan krijgt informatie inzake de belangrijke ontwikkelingen binnen de Stichting op het gebied van de behandeling en het beleid met betrekking tot de behandeling.

Het Overlegorgaan verstrekt informatie over al hetgeen het verneemt uit de groepen die het vertegenwoordigt en daarvan van belang acht voor het beleid van de Stichting Centrum'45.

3.8. Overige contacten.

Als immer vermelden wij ook nu weer gaarne de goede contacten, de goede verstandhouding en - waar wenselijk en nuttig - eveneens de goede samenwerking met onze zusterorganisaties, vooral op het gebied van de behartiging van de belangen van de verzetsdeelnemers, die van de vervolgd en van verdere oorlogsslachtoffers.

Vooraf mogen wij prijzen de hechte samenwerking die er is binnen het kader van de twee koepel-organisaties: het Centraal Orgaan Voormalig Verzet en Vervolgingslachtoffers (COVVS) en de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945. In beide organisaties nemen oud-Natzweilers bestuurszetels in.

Mogen wij vaststellen dat een aantal in dat jaarverslag, genoemde resultaten bereikt op het gebied van de behartiging van de belangen van de verzetsdeelnemers, dan wel die van hun nagelaten betrekkingen, niet zouden zijn bereikt zonder de hechte samenwerking in deze beide koepel-organisaties.

4. INTERNATIONALE BETREKKINGEN

De contacten met onze voormalige lotgenoten in België, Luxemburg en Frankrijk waren dit jaar wat minder frekwent, maar niet minder hartelijk. Ook in die "Amicales" stijgt de gemiddelde leeftijd gestadig en daalt het aantal der nog levenden. Dat komt de mobiliteit en de frekwentie der contacten niet ten goede.

Het Comité International kwam weer enkele malen bijeen en van onze kant was Piet Bouwense daarbij aanwezig.

Eén van de pre-occupaties van dit Comité is de sponsoring van een studie aan de Universiteit van Straatsburg door Prof.P.Aycoberry en enige studenten betreffende de geschiedenis van het kamp Natzweiler-Struthof. Wij nemen daar met belangstelling kennis van.

Het plan om de voormalige "Halle 10", die zich nog in zeer bouwvallige staat op een particulier erf in Rothau bevindt, te restaureren en op zijn oude plaats in de "Steinbruch" op te stellen, is na een aantal tegenslagen opgegeven. De barak verkeert in een dusdanige staat dat 'restauratie' feitelijk nieuwbouw zou betekenen; van de autoriteiten werd geen enkele medewerking ondervonden; de bewaking tegen vandalisme zou onbetaalbaar en feitelijk onuitvoerbaar zijn en het belang van de operatie zou alleen van nostalgische aard zijn voor een beperkte groep.

5. IN MEMORIAM

Wij moesten voorgoed afscheid nemen van:

- Chris Gelderman;
- Jacob Grin;
- Bekkie de Loos;
- Dieky Moerland;
- Izaak de Rot;
- Frits Santman.

Wij zullen hen blijven gedenken als onze trouwe en moedige makers. Eveneens gingen van ons heen onze goede vriendinnen Truus van der Kroft-Raymakers, echtgenote van onze makker Toon van der Kroft en Pleuntje van der Bogerd-van den Ouden, echtgenote van onze makker Harry van der Bogerd. Wij behouden aan hen een lieve herinnering.

Afscheid moesten wij ook nemen van onze, het voormalig verzet zo toegewijde vriend Paul Veerman, Secretaris Samenwerkend Verzet '40/'45.

Op 1 augustus overleed de president van de Luxemburgse "Amicale", tevens voorzitter van het Internationale Comité van Oud-Natzweilers, Robert Kriepps. Zonder zijn voortdurende ijver en initiatieven zal het voor ons en onze internationale vriendenkring nooit meer hetzelfde zijn.

September 1990

N.Wijnen

- Voorzitter -

J.Ritter

- Secretaris -

=====

